

ברוך הוא דן אותם לטובה.
וְלַפְעָמִים אוֹתָם הִחְלָאִים נִשְׁלַם
זְמַנָּם מִלְשָׁרוֹת שָׁם, כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר
(דברים מב) וְחִלָּאִים רָעִים וְנֹאֲמָנִים,
שֶׁעָשׂוּ אֲמוֹנָה, שֶׁכִּשְׁשׁוּרִים עַל
הָאֲדָם מִסְתַּלְקִים מִמֶּנּוּ לְאַחַר
שֶׁהִשְׁלִימוּ זְמַנָּם, בֵּין לְצַדִּיקִים,
בֵּין לְרָשָׁעִים, וְהַכֹּל נֶעֱשֶׂה בְּדִין,
כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרַנּוּ.

וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנֵי יוֹסֵף וַיֹּאמֶר
מִי אַלֶּה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, פְּסוּק
זֶה קִשָּׁה, שֶׁכְּתוּב וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל,
וְכְתוּב וַעֲיֵנֵי יִשְׂרָאֵל כְּבָדוּ מִזֶּקֶן
לֹא יוּכַל לְרֹאוֹת. אִם לֹא יוּכַל
לְרֹאוֹת, אֲזַי מֵה זֶה וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל?
אֵלָּא שֶׁרָאָה בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ אוֹתָם
בְּנֵי יוֹסֵף, שֶׁהֵם יִרְבְּעָם וְחִבְרִיו,
שֶׁיִּרְבְּעָם עָשֶׂה שְׁנֵי עֲגָלֵי זָהָב
וְאָמַר (מלכים א יב) אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ
יִשְׂרָאֵל. וְלִכֵּן מִי אֵלֶּה, מִי הוּא
שֶׁעֲתִיד לֹאמַר אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ
לְעַבְדֶּךָ זָרָה, וְלִכֵּן וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל
אֶת בְּנֵי יוֹסֵף.

מִכַּאֲן שֶׁצַּדִּיקִים רוֹאִים מַעֲשֵׂה
לְמַרְחוֹק, וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
מַעֲטֵר אוֹתָם בְּעִצְרָתוֹ. מֵה
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹאֶה
לְמַרְחוֹק, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בראשית א)
וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה
וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד, שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא רוֹאֶה כָּל הַמַּעֲשִׂים עַד שֶׁלֹּא
עוֹשִׂים אוֹתָם, וְכֹלָם עוֹבְרִים
לְפָנָיו.

כְּמוֹ זֶה כָּל הַדְּרוֹת הָעוֹלָם מִסוּף
הָעוֹלָם וְעַד סוּף הָעוֹלָם, כָּלָם
הַתִּיַּצְבוּ וְעָמְדוּ לְפָנָיו עַד שֶׁלֹּא
יָבִאוּ לְעוֹלָם. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב (ישעיה
מא) קָרָא הַדְּרוֹת מֵרֵאשׁ, עַד שֶׁלֹּא
נִבְרָא הָעוֹלָם. מִשׁוּם שֶׁכָּל
הַנְּשָׁמוֹת שִׁיּוּדוֹת לְעוֹלָם, עַד
שֶׁלֹּא יָרְדוּ, כָּלָם עוֹמְדִים לְפָנָיו
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּדַמּוֹת
שְׁעוֹמְדִים בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְנִקְרָאִים

קֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא דְאִין לוֹן לְטַב.
וְלִזְמַנִּין, דְּאִינוּן מַרְעִין אֲשֶׁתְּלִימוּ זְמַנֵּיהוּ,
מְלַמְשֵׁרֵי תַמָּן. כְּמָה דְאַתְּ אָמַר,
(דברים כח) וְחִלָּאִים רָעִים וְנֹאֲמָנִים, דְּעַבְדוּ
מְהִימְנוּתָא. דְּכַד שְׁרִיאָן עֲלֵיהּ דְּבַר (דף רכו ע"ב)
נָשׁ, מִסְתַּלְקֵי מִנֵּיהּ לְבַתֵּר דְּאֲשֶׁלִּימוּ זְמַנֵּיהוּ,
בֵּין לְצַדִּיקָיָא, בֵּין לְחִיִּבָּא, וְכֹלָא אֲתַעְבַּד
בְּדִינָא בְּדַקְאֲמָרָן:

וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנֵי יוֹסֵף וַיֹּאמֶר מִי אֵלֶּה,
אָמַר רַבִּי יִצְחָק, הַאִי קָרָא קִשָּׁא,
דְּכְתִיב וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל, וְכְתִיב וַעֲיֵנֵי יִשְׂרָאֵל
כְּבָדוּ מִזֶּקֶן לֹא יוּכַל לְרֹאוֹת, אִי לֹא יוּכַל
לְרֹאוֹת, מֵהוּ וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל. אֵלָּא דְחִמָּא בְּרוּחַ
קֹדֶשׁא, אִינוּן בְּנֵי יוֹסֵף, דְּאִינוּן יִרְבְּעָם
וְחִבְרִיו. דְּיִרְבְּעָם עַבְדֵי תָרִין עֲגָלֵי זָהָב, וְאָמַר
(מלכים א יב) אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל. וּבְגִין כֵּן, מִי
אֵלֶּה, מָאן הוּא דְזַמִּין לְמִימַר אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ
לְטַעֲוֹן אַחֲרָן, וּבְגִין כֵּן וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנֵי
יוֹסֵף.

מִכַּאֲן, דְּצַדִּיקָיָא חִמָּאן עוֹבְדָא לְמַרְחוֹק,
וְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא מַעֲטֵר לוֹן
בְּעִטְרָא דִּילֵיהּ, מֵה קֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא חִמֵי
לְמַרְחוֹק, כְּמָה דְכְתִיב, (בראשית א) וַיֵּרָא אֱלֹהִים
אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד, דְּקֹדֶשׁא
בְּרִיךְ הוּא חִמָּא כָּל עוֹבְדִין, עַד לֹא יַעֲבַד לוֹן,
וְכֹלְהוּ אַעֲבְרוּ קַמֵּיהּ.

בְּגוֹנָא דָּא, כָּל דְרִין דְּעִלְמָא, מְסִיפֵי עִלְמָא,
עַד סִיפֵי עִלְמָא, כְּלֵהוּ אֲתַעְתְּדוּ
וְקִיִּימוּ קַמֵּיהּ עַד לֹא יִתּוּן לְעִלְמָא. הָדָא הוּא
דְכְתִיב, (ישעיה מא) קוֹרָא הַדְּרוֹת מֵרֵאשׁ, עַד לֹא
אֲתַבְרִי עִלְמָא. בְּגִין דְּכָל נִשְׁמָתִין דְּנִחְתִּין
לְעִלְמָא, עַד לֹא יִחְתּוּן, כְּלֵהוּ קִיִּימֵי קַמֵּיהּ
דְּקֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּדִיוֹקְנָא דְקִיִּימֵי בְּהַאִי